

Sygn. akt I UK 196/05

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Myszka (przewodniczący)

SSN Zbigniew Hajn (sprawozdawca)

SSN Jerzy Kwaśniewski

w sprawie z odwołania Urzędu Gminy i Miasta B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
z udziałem zainteresowanych: [...] o ustalenie podstawy wymiary składek na ubezpieczenie społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 2 marca 2006 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w B.
z dnia 26 kwietnia 2005 r., sygn. akt III AUa ..../05,

**uchyla zaskarżony wyrok i zmienia wyrok Sądu Okręgowego -
Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w O. z dnia 22 września
2004 r., sygn. akt IV U .../04, w ten sposób, że oddala odwołanie.**

U z a s a d n i e n i e

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w B., po rozpoznaniu apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Oddział w O. od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie z 22 września 2004 r. zmieniającego decyzję organu rentowego z 11 maja 2004 r. i zobowiązującego Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. do zwrotu odprowadzonych składek na ubezpieczenie społeczne od wypłaconych dodatków mieszkaniowych przekazanych pozwanemu, a dotyczących grupy 88 nauczycieli w latach 1999 - 2003, w łącznej kwocie 72.779 zł., (I) zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że ustalił, iż dodatki mieszkaniowe wypłacane nauczycielom w latach 1999 - 2003 nie stanowią podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, (II) apelację w pozostałym zakresie oddalił.

Decyzją z 11 maja 2004 r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., na skutek wniosku z 30 kwietnia 2004 r. Urzędu Gminy i Miasta w B. o zwrot nienależnie odprowadzonych składek na ubezpieczenie społeczne przekazane do ZUS od wypłaconych dodatków mieszkaniowych nauczycieli w latach 1999 - 2003 stwierdził, że dodatki mieszkaniowe wypłacane nauczycielom w okresie, którego wniosek dotyczy, stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. W odwołaniu od tej decyzji Urząd Gminy i Miasta w B. podniósł, że dodatek mieszkaniowy przysługujący nauczycielom nie podlega składce na ubezpieczenie społeczne. W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy uzasadnił powołany wyżej wyrok z 22 września 2004 r. tym, że dodatek mieszkaniowy nie jest składnikiem wynagrodzenia za pracę i w związku z tym nie stanowi podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Na poparcie tego poglądu Sąd Okręgowy powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z 11 lipca 2002 r., II UKN 429/01.

Sąd Apelacyjny uznał, że apelacja ZUS od tego wyroku co do zasady nie zasługuje na uwzględnienie, jednakże słuszne jest twierdzenie apelującego, że Sąd pierwszej instancji wydał orzeczenie z naruszeniem art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekając w przedmiocie nieobjętym zaskarżoną decyzją. Zgodnie z art. 54 ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela, nauczycielowi, posiadającemu kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela, przysługuje nauczycielski dodatek mieszkaniowy, którego wysokość uzależniona jest od stanu rodzinnego nauczyciela. Wysokość dodatku może być także zróżnicowana w

zależności od miejscowości, w której nauczyciel jest zatrudniony. Zwraca uwagę socjalny charakter dodatku mieszkaniowego. Został on przewidziany w rozdziale 7 Karty Nauczyciela regulującym uprawnienia socjalne i urlopy, nie zaś wynagrodzenia. Świadczenie to nie jest, w świetle art. 30 Karty Nauczyciela, składnikiem wynagrodzenia, nie stanowi także permanentnego dochodu pracownika ze stosunku pracy, a jego wypłacanie związane jest z realizacją, wynikającego z art. 54 ust. 1 Karty Nauczyciela, prawa nauczyciela do mieszkania w miejscu pracy, gdy jest on zatrudniony na terenie wiejskim oraz w mieście liczącym do 5.000 mieszkańców. Twierdzenie to znajduje także uzasadnienie w treści ust. 3 tego artykułu, rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, § 9 ust. 1 pkt 29 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 1995 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 6 stycznia 1998 r. (U 15/97, OTKz 1998 r. Nr.1 poz. 2) i powołanym wyżej wyroku Sądu Najwyższego z 11 lipca 2002 r.

Sąd Apelacyjny zgodził się natomiast z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, że Sąd pierwszej instancji wyrokował w zakresie nie objętym zaskarżoną decyzją. W zaskarżonej decyzji ZUS stwierdził, że dodatki mieszkaniowe wypłacone nauczycielom w latach 1999 - 2003, stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Z decyzji nie wynika więc wysokość kwoty, która jest przedmiotem sporu i brak jest ustaleń co do jej wysokości. Dlatego Sąd Okręgowy powinien jedynie rozstrzygnąć, czy istnieje obowiązek odprowadzenia składki na ubezpieczenie społeczne od nauczycielskiego dodatku mieszkaniowego. Dlatego w tym zakresie zaskarżony wyrok podlegał zmianie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., a w pozostałym zakresie apelacja została oddalona na podstawie art. 385 k.p.c.

W skardze kasacyjnej odnoszącej się do całego wyroku Sądu Apelacyjnego Zakład Ubezpieczeń Społecznych zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania

podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, polegające na błędnym przyjęciu, że nauczycielskie dodatki mieszkaniowe nie stanowią składnika wynagrodzenia za pracę i nie są przychodem z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy wchodzącym w podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne. Na tej podstawie skarżący wniósł o uchylenie i zmianę w całości zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w O. i oddalenie odwołania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W uchwale składu siedmiu sędziów z 26 kwietnia 2006 r. (III UZP 1/06, OSNP 2006, nr 21-22, poz. 333) Sąd Najwyższy rozstrzygnął, że „Dodatek mieszkaniowy wypłacany nauczycielowi na podstawie art. 54 ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz. U. z 2003 r. Nr 118, poz. 1112 ze zm.) jest wliczany do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, Dz.U. Nr 137, poz. 887 ze zm.).” Sąd Najwyższy w składzie obecnym w pełni akceptuje to rozstrzygnięcie oraz argumentację przedstawioną w jego uzasadnieniu.

Wobec powyższego skarga kasacyjna jest uzasadniona i Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁶ k.p.c. orzekł jak w sentencji.